

Normy dotyczące ochrony dzieci i młodzieży w Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej

Wstęp

Odpowiadając na wymogi Konferencji Episkopatu Polski, zawarte w dokumencie *Prewencja nadużyć seksualnych wobec dzieci i młodzieży i osób niepełnosprawnych w pracy duszpasterskiej i wychowawczej Kościoła w Polsce* z 11 czerwca 2014 r., niniejszym **wprowadzam z dniem 6 sierpnia 2018 r. poniższe normy** dotyczące ochrony dzieci i młodzieży w Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej.

Celem prezentowanych norm jest pomoc wiernym duchownym i świeckim, zaangażowanym w pracę wychowawczą z dziećmi i młodzieżą. Mają one na uwadze następujące dokumenty wydane przez Stolicę Apostolską i Konferencję Episkopatu Polski:

- Kongregacja Nauki Wiary, *Okólnik do konferencji episkopatów w sprawie opracowania „wytycznych” dotyczących sposobów postępowania w przypadku nadużyć seksualnych popełnionych przez duchownych wobec osób niepełnoletnich* (03.05.2011),
- Konferencji Episkopatu Polski, *Wytyczne dotyczące wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia* (06.06.2017),
- Konferencja Episkopatu Polski, *Prewencja nadużyć seksualnych wobec dzieci i młodzieży i osób niepełnosprawnych w pracy duszpasterskiej i wychowawczej Kościoła w Polsce* (10-11.06.2014).

Normy diecezjalne powinny być stosowane z uwzględnieniem wyżej wymienionych wytycznych.

Do stosowania norm zobowiązani są wszyscy duchowni i świeccy, podejmujący jakkolwiek pracę z dziećmi i młodzieżą, zarówno w przeznaczonych do tego placówkach, jak i w duszpasterstwie parafialnym, szkolnym oraz podczas wszelkich form spędzania czasu z dziećmi i młodzieżą.

Część I – Normy ogólne

1. Każde działanie wychowawcze musi mieć na uwadze dobro fizyczne, psychiczne oraz duchowe dzieci i młodzieży.
2. Małoletni ma prawo do uznania i szacunku ze strony wychowawców i opiekunów.

3. Wychowawcy są odpowiedzialni za bezpieczeństwo powierzonych im osób małoletnich.
4. Nie można tolerować jakichkolwiek nadużyć wobec osób małoletnich.
5. Wychowanie dzieci i młodzieży zawsze musi dokonywać się z poszanowaniem woli rodziców, bądź prawnych opiekunów.
6. Z małoletnimi w niniejszych normach zrównane są osoby habitualnie niezdolne do posługiwania się rozumem.

Cześć II – Szczegółowe zasady postępowania w pracy z małoletnimi

7. Stosowanie kar cielesnych wobec dzieci i młodzieży jest niedopuszczalne. Stosowania tego typu kar nie mogą usprawiedliwiać nawet nadzwyczajne okoliczności.
8. Wszyscy wychowankowie mają prawo do równego traktowania. Nie wolno nikogo faworyzować.
9. W pracy z dziećmi i młodzieżą należy używać środków, metod i języka adekwatnego do ich wieku i rozwoju.
10. Zabrania się częstowania małoletnich tytoniem, alkoholem i innymi środkami psychoaktywnymi. Nie wolno również tolerować ich zażywania przez osoby małoletnie.
11. Podczas pełnienia funkcji wychowawczych duchowni i inni opiekunowie nie mogą pozostawać pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych.
12. Nie można przebywać z małoletnim sam na sam. Jeżeli dobro małoletniego wymaga indywidualnego spotkania z wychowawcą, spotkanie to nie może odbywać się w warunkach odizolowanych. Informację o czasie i miejscu spotkania należy przekazać innym osobom odpowiedzialnym za wychowanie.
13. Nie wolno przyjmować i gościć osób małoletnich po godzinie 22.00 w budynkach parafialnych (na plebanii i w mieszkaniu duchownych). Spotkania duszpasterskie z małoletnimi w godzinach późnowieczornych muszą odbywać się w obecności co najmniej jeszcze jednego opiekuna (rodzica, katechety itp.).
14. Nietykalność cielesna małoletnich musi być szanowana. Niedozwolone są: dotykanie okolic intymnych, pocałunki, pieszczoty oraz wszelkie inne zachowania – nawet w formie zabawy, które w naszej kulturze stanowią przekraczanie granic intymności.
15. Zabronione jest prezentowanie małoletnim jakichkolwiek treści erotycznych, pornograficznych oraz zawierających sceny przemocy, w jakikolwiek sposób i za pomocą jakiegokolwiek urządzenia.
16. W obecności małoletnich nie wolno wypowiadać żartów o podtekście seksualnym. W przypadku konieczności podjęcia rozmów na temat płciowości należy wykazać się delikatnością, przy czym należy roztropnie rozeznaczyć, czy takiej rozmowy nie powinien przeprowadzić świecki specjalista.
17. Zabronione jest przesyłanie małoletniemu za pomocą jakiegokolwiek urządzenia jakichkolwiek treści (w formie sms, mms, audio) mających podtekst seksualny, naruszających jego intymność lub pozwalających przypuszczać, że autor tych treści ma na celu rozbudzenie emocjonalne małoletniego, bądź doprowadzenie go do jakichkolwiek czynności seksualnych.
18. Nie wolno angażować się w sposób zaborczy w prywatne życie małoletniego.
19. Dzieci i młodzież mają prawo do prywatności. Z tej racji nie wolno naruszać tajemnicy korespondencji małoletnich, ani robić im zdjęć lub filmować bez ich zgody, a tym bardziej zamieszczać ich w mediach społecznościowych.

20. Nie wolno wyręczać dzieci i młodzieży w czynnościach natury osobistej. Jeżeli wychowankowie, z racji wieku, bądź fizycznych ograniczeń, nie są w stanie wykonać takich czynności, pomocy powinni udzielać świeccy wychowawcy, z reguły tej samej płci.
21. Nie wolno bagatelizować agresji fizycznej oraz przemocy psychicznej (emocjonalnej) pomiędzy małoletnimi. Każdy taki przypadek wymaga natychmiastowej reakcji ze strony wychowawcy.
22. Nie wolno zabierać małoletnich na samodzielne wyjazdy. Na wyjazdy grupowe małoletnich należy uzyskać pisemną zgodę ich rodziców lub prawnych opiekunów. Podczas wyjazdu rodzice mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz ich opiekunem. Należy zadbać o odpowiednią ilość wychowawców, proporcjonalną do liczby uczestników (jeden opiekun na dziesięcioro uczestników) i z uwzględnieniem ich płci.
23. Podczas wyjazdów nie wolno wychowawcom nocować w pokoju razem z dziećmi i młodzieżą. W sytuacjach wyjątkowych, w których byłoby to konieczne ze względu na bezpieczeństwo małoletniego, należy o tym fakcie poinformować innego wychowawcę i uzyskać zgodę małoletniego.
24. Organizator jakichkolwiek zajęć wychowawczych z dziećmi i młodzieżą jest odpowiedzialny za ochronę ich danych osobowych.
25. Parafie i organizacje kościelne, które zapewniają małoletnim dostęp do Internetu, powinny wdrożyć środki bezpieczeństwa uniemożliwiające dostęp do treści stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
26. Nie wolno bez wiedzy i zgody rodziców, bądź prawnych opiekunów, obdarzać małoletnich prezentami.

Część III – Normy proceduralne

27. Wychowawcy dzieci i młodzieży muszą umieć rozpoznawać zachowania małoletniego mogące wskazywać, że został on wykorzystany seksualnie albo doznał przemocy fizycznej lub psychicznej (należą do nich między innymi: erotyzacja nieproporcjonalna do wieku, prowokacyjne zachowania małoletniego, zachowania autodestrukcyjne, dolegliwości psychosomatyczne i nerwicowe, problemy szkolne). Każda osoba pracująca z dziećmi i młodzieżą ma obowiązek zdobywania wiedzy dotyczącej umiejętności rozpoznawania symptomów mogących wskazywać, że osoba małoletnia doznaje krzywdy.
28. Nie wolno lekceważyć ani banalizować informacji o krzywdzie fizycznej lub psychicznej wyrządzonej małoletniemu. Małoletniego należy życzliwie wysłuchać, nawet jeżeli jego relacja na ten temat wydaje się mało prawdopodobna. Wychowawca odbierający informację o krzywdzie nie jest uprawniony do wydawania sądów o prawdopodobieństwie zaistniałej sytuacji. Nie wolno mu też komentować sprawy wobec małoletniego.
29. Na równi z faktycznym wykorzystaniem seksualnym małoletniego lub zastosowaniem wobec niego przemocy fizycznej należy traktować próbę uczynienia mu takiej krzywdy.
30. Wychowawca powinien poinformować małoletniego, że otrzymanymi informacjami na temat wyrządzone mu krzywdy fizycznej lub psychicznej będzie musiał podzielić się z kompetentnymi osobami. Z przeprowadzonej rozmowy powinien sporządzić podpisaną notatkę.
31. Osobie małoletniej należy zapewnić bezpieczeństwo oddzielając ją od domniemanego sprawcy.

32. Pod żadnym pozorem, osobie odbierającej relację o możliwym wykorzystaniu, nie wolno na ten temat rozmawiać z domniemanym sprawcą.
33. Na temat otrzymanych od małoletniego informacji nie wolno rozmawiać z osobami postronnymi.
34. O krzywdzie wyrządzonej małoletniemu należy niezwłocznie poinformować jego rodziców lub prawnych opiekunów.
35. Fakt wykorzystania seksualnego małoletniego, próbę wykonania takiej czynności lub uczynioną mu krzywdę fizyczną lub emocjonalną należy bezzwłocznie zgłosić do biskupa diecezjalnego albo delegata biskupa diecezjalnego ds. ochrony małoletnich. Norma ta dotyczy wszystkich sytuacji, w których osobą oskarżoną jest duchowny, alumn lub inna osoba sprawująca opiekę z ramienia instytucji Kościoła. Zgłoszenia ww. osobom należy dokonać także wbrew woli: czy to małoletniego, czy też jego rodziców.
36. Osoba, która ma wiedzę na temat wykorzystania seksualnego osoby małoletniej, bądź innej krzywdy fizycznej lub psychicznej, ma obowiązek współpracowania z odpowiednimi władzami kościelnymi i państwowymi, w celu wyjaśnienia sprawy i zapewnienia bezpieczeństwa małoletniemu. Należy przy tym pamiętać o nienaruszalności tajemnicy spowiedzi.

Zakończenie

37. Sytuacje wątpliwe należy rozstrzygać na rzecz dobra osoby małoletniej.
38. Nieprzestrzeganie powyższych norm będzie wiązało się z odpowiedzialnością wobec biskupa diecezjalnego i polskiego wymiaru sprawiedliwości.
39. Interpretacja powyższych norm należy do biskupa diecezjalnego, który będzie kierował się przede wszystkim dobrem osoby małoletniej.

ks. Piotr Kubiak
kanclerz Kurii

+ Tadeusz Lityński
Biskup Zielonogórsko-Gorzowski

Zielona Góra, 6 sierpnia 2018 r.
Znak: B1-7/18